

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa aiheesta: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta. Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskevan veloitteen kumoamista.

Kunnat ovat ratkaisevassa roolissa ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilman kuntien suunnitelmallista ja määrätietoista ilmastotyötä, on Suomen mahdotonta päästä asetettuihin ilmastotavoitteisiin. Lisäksi kuntien tulisi olla tasavertaisessa asemassa ilmastotyön tekemisessä, mikä ei nyt lausuttavana olevan lakiesityksen toteutumisen myötä toteudu. Veloitteen poisto voi myös johtaa siihen, että osa kunnista jäävät jälkeen vihreän siirtymän investoinneissa ja muussa kehityksessä.

Etelä-Karjalan liitto toteaa, että ilmastolaissa säädettävä ilmastosuunnitelman laatiminen tutustuttaa ja sitouttaa niin viranhaltijat kuin kuntapäätäjätkin kunnan ilmastotyöhön. Samalla kuntien ilmastosuunnitteluprosessi osallistaa ja kannustaa myös kuntalaisia ja muita toimijoita ilmastotyöhön. Suunnitelmaan kirjattavat päästövähennystavoitteet ulottuvat valtuustokautta pidemmälle aikavälille, jolloin suunnitelmat linjaavat ja ylläpitävät myös pitkän tähtäimen ilmastotyötä.

Ensimmäisellä avustushakukierroksella kaikki halukkaat kunnat eivät saaneet tukea ilmastosuunnitteluun. Mikäli veloite ja avustus nyt perutaan, asettaa se kunnat eriarvoiseen asemaan ilmastosuunnitelmien laadinnan suhteen. Etelä-Karjalassa ilmastosuunnittelua on laadittu kuuden pienen kunnan yhteistyöllä. Työtä koordinoi Etelä-Karjalan liitto. Ympäristöministeriön myöntämä avustus on kannustanut kuntia laadukkaaseen ilmastosuunnitteluun ja kuntien välinen yhteistyö ilmastoasioissa on suunnittelun myötä lisääntynyt. Kunnat ovatkin todenneet, että ilman suunnitteluelvoitetta ei ilmastosuunnitelmaa olisi laadittu.

Suomen ympäristökeskuksen velvoite ylläpitää laskureita jatkossakin on kannatettava. Niiden hyödyntäminen erityisesti pienten kuntien osalta jäänee kuitenkin vähäiseksi resurssin ja/tai osaamisen puuttuessa. Ilmastosuunnittelutyössä dataa on voinut käyttää tavoitteiden asettamisessa ja toimenpiteiden vaikutusten seurannassa. Lisäksi on lyhytnäköistä, että SYKEN tarvitsema rahallinen resurssi työkalujen ylläpitoon on poistettu velvoitteen kuitenkin edelleen säilyessä. Tehtävä tulisi resursoida niin, että se ehditään toteuttaa laadukkaasti. Lisäksi SYKellä tulisi olla henkilöresurssi kuntien neuvontaan työkalujen käytössä.

Etelä-Karjalan liitto toteaa, että tempoileva lainsäädäntö ja ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimenpiteiden veloitteiden peruminen ei ole ilmastonmuutosta koskevan tutkimuksen valossa nykyaikaista. Toimia pitäisi päinvastoin tehostaa, jotta ilmastonmuutoksen hillinnässä voitaisiin saada vaikuttavuutta aikaiseksi.

Lopuksi Etelä-Karjalan liitto toteaa, että osittain kesälomakaudelle sijoitettu lausuntoaika vähentää erityisesti kuntien ja kuntayhtymien mahdollisuuksia valmistella lausuntoja.

Blomqvist Laura
Etelä-Karjalan liitto